

۴ گزارش از فرانسه

از: دکتر جمشید اسدی - پاریس

قیمت نفت: ۲۲ دلار تا ۱۸ دلار

پیش‌بینی کارشناسان غربی در مورد آینده قیمت نفت و انتشار چند گزارش از آغاز سال میلادی ۱۹۹۷ تاکنون، حکایت از آن دارد که قیمت نفت در سال جدید (۱۳۷۶ خورشیدی) رو به کاهش خواهد گذاشت.

قیمت نفت در سال ۱۹۹۶ میلادی به بشکه‌ای حدود ۲۲ دلار هم رسید، و بطور کلی نرخ متوسط آن در این سال، یعنی بشکه‌ای ۱۹/۵ دلار، در حدود ۳ دلار از نرخ مشابه آن در سال ۱۹۹۵، بالاتر بود (بشکه‌ای ۱۶/۸ دلار). در برابر چنین قیمتی، کارشناسان از خود سؤال کردند که آیا قیمت این ماده حیاتی برای اقتصاد غرب، کماکان سیر صعودی خواهد داشت؟

پاسخ اکثریت این کارشناسان، دست کم به چند دلیل منطقی است:

- مدیریت ذخیره‌سازی نفت در غرب پیشرفت زیادی کرده است؛ به طوری که فاصله زمانی خرید و مصرف نفت بسیار کوتاه‌تر از گذشته شده و احتیاج به ذخیره‌سازی بسیار کمتر از گذشته است.

- تولید نفت دریای شمال افزایش یافته و متقابلاً هزینه تولید در این منطقه رو به کاهش گذاشته است.

- قیمت بالای نفت در سال ۱۹۹۶، بسیاری از تولیدکنندگان عضو اوپک را وسوسه کرد به تولیدی مازاد بر سهمیه تعیین شده مبادرت کنند. این وضع رابطه عرضه و تقاضا را به طور نسبی به سود تقاضا تغییر خواهد داد. (ضمناً باید یادآور شد اقدام

تولیدکنندگان عمده نفت به استخراج و فروش نفت مازاد بر سهمیه تعیین شده از بدهی‌های خارجی آنها و نیازهای شدید ارزششان نیز ناشی شده است)

- به احتمال قوی، از ششماهه دوم سال میلادی (اواخر بهار) عراق هم مجدداً به جمع تولیدکنندگان خواهد پیوست و این امر به تولید بیشتر نفت خواهد انجامید.

این واقعات و همچنین جایگزینی هرچند بسیار نسبی دیگر منابع انرژی‌زا بجای نفت، قیمت آن را تا حدود ۱۸ دلار تنزل خواهد داد. (این تنزل قیمت هم اکنون تحقق یافته و به نظر می‌رسد بهای کنونی نفت اگر کاهش هم نیابد، لاقبل در همین حدود تثبیت خواهد شد.)

البته پیش‌بینی کارشناسان غربی با در نظر گرفتن این شرط است که تنش‌جات منطقه‌ای و سیاسی مانع از تولید و صدور نفت نشود زیرا که وقوع این قبیل رویدادها به سقوط عرضه، و لاجرم به افزایش تقاضا و قیمت نفت خواهد انجامید.

نیاید از یاد برد که نوسان قیمت نفت، همچون هر کالای دیگر، وابسته به عوامل بسیاری در بازار، و بویژه تلاقی عرضه و تقاضاست. براین سیاق، قیمت نفت ایران هم، پیرو نوسان تقاضای بازارهای عمدتاً غربی است.

نیاید از این موضوع نتیجه گرفت که پس اقتصاد ایران وابسته است. این یک قانونمندی اقتصادی است. اما اگر این قانونمندی را در مورد نفت پذیرفتیم، نمی‌توانیم منکر آن در دیگر زمینه‌های اقتصادی شویم. برعکس، باید گفت که اقتصاد ایران شکوفا نخواهد شد، مگر از طریق هماهنگی با قانونمندی‌های اقتصاد امروز جهان که هر چه بیشتر بر پایه مرزهای باز

استوار است. این نه وابستگی، بلکه درک مکانیزم اقتصاد معاصر است.

انسان بی‌کار و استبداد

■ از زمان انسان شکارچی دوران پارینه سنگی، و پس از آن، انسان کشاورز عهد نو سنگی، تا دهها قرن بعد، یعنی تا صنعت‌گران سده‌های میانه و یا حتی کارگران کارخانه، کار اصل و اساس زندگی انسانی و بویژه تولید ثروت و مایحتاج بوده است.

اما از این پس، کار، چه بدی و چه فکری، هرچه بیشتر از جامعه انسانی کنار گذاشته می‌شود. این زبده نظریه‌ای است که یکی از مشهورترین اقتصاددانان آمریکا، جرمی ریفکین (Jeremy RIFKIN) مطرح می‌کند. کتاب او که اخیراً به زبان فرانسه ترجمه شده است (LA FIN DU TRAVAIL = پایان کار)، مورد توجه خاصی سیاستمداران راست و چپ فرانسه و بویژه Philippe SEGUIN (راست) و از متحدان ژاک شیراک رئیس‌جمهور فرانسه) و michel ROCARD (سوسیالیست و از اپوزیسیون) قرار گرفته است.

RIFKIN به عنوان مثال، می‌گوید که در ایالات متحده آمریکا، شمار کارگران صنعتی از ۳۳ درصد به ۱۷ درصد نیروی فعال تنزل کرده است ولی در نقطه مقابل، باروری و تولید شرکتها به شدت رشد کرده است! بر این مبنا ده سال بعد، تنها ده درصد نیروی کارگران صنعتی شاغل خواهد بود و تا سال ۲۰۲۰، کمتر از دو درصد. حتی خدمات که تاکنون فارغ از جایگزینی انسان بوسیله ماشین بود به سرعت به روند مذکور می‌پیوندد (بیمه، فروشگاه، بانک...) مهم‌تر از همه این که اگر تاکنون ماشین عمدتاً جانشین نیروی

در دهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران

فرهنگ جامع آلمانی - فارسی بروکهاوس

در غرفه‌های نشر کانون، نشر فاخته، نشر سپهر، روزگار

کار انسان و حیوان می‌شد از این پس ماشینهای هوشمند، جانشین انسان در کارهای فکری نیز می‌شوند. در دنیای جدیدی که با ادامه این روند شکل خواهد گرفت، تنها به ۲۰ درصد نیروی ورزیده و با سواد احتیاج است و مابقی به طور مستمر کار خود را از دست خواهند داد و ماشین، جایگزین آنها می‌شود. در آن زمان که برای نخستین بار در جامعه انسانی، وقت آزاد بیش از وقت کار خواهد بود، چه پیش خواهد آمد؟ بیکاری اجباری به چه شرایطی برای بشریت خواهد انجامید؟

RIFKIN به این سوال پاسخ نمی‌دهد، اما متعاقب این پرسشها، پرسشهای دیگری مطرح می‌کند:

- تکلیف انبوه کسانی که کارشان از میان می‌رود یا کاهش می‌یابد چیست؟
- سود انبوه بدست آمده، از این تغییر و تحول به جیب چه کسی خواهد رفت؟: سهامداران، مدیران، طراز اول، نخبگان برخاسته از فنون جدید؟
- این روند به تنش‌های اجتماعی و نفوذ افکار فاشیستی خواهد انجامید و یا سازنده جامعه‌ای نو خواهد بود؟

سازمانی رشد اقتصادی غرب

■ برای گزارش سوم، به ذکر دو خبر طرح یک سوال بنسند می‌کنم. خبر اول این است، تورم به شدت در غرب مهار شده است، (به جدول شماره یک مراجعه کنید)

جدول ۲: نرخ تورم و روند آن در آینده در چند کشور صنعتی غربی و ژاپن

	۱۹۹۸	۱۹۹۷	۱۹۹۶	۱۹۸۶-۱۹۹۵
آلمان	۲/۵	۲	۱/۶	۲/۶
فرانسه	۲	۲	۱/۸	۲/۷
ایتالیا	۳	۲/۲	۴	۵/۳
انگلستان	۳/۵	۳/۱	۲/۴	۵
آمریکا	۳/۳	۳/۲	۲/۹	۳/۸
ژاپن	۱/۶	۱/۵	۰/۱	۱/۴

منبع: (سوئیس) Societe de Banque

خبر دوم حاکی است که گویا دوره رونق اقتصادی جدیدی در غرب و ژاپن و بطور کلی در جهان صنعتی آغاز شده است که تا مدتی پایدار خواهد بود. (به جدول شماره ۲ نگاه کنید)

جدول ۲: نرخ رشد اقتصادی و روند آن در آینده در چند کشور صنعتی غربی و ژاپن

	۱۹۹۸	۱۹۹۷	۱۹۹۶	۱۹۸۶-۱۹۹۵
آلمان	۲/۵	۲/۱	۱/۲	۲/۵
فرانسه	۲/۳	۲/۲	۱/۴	۲/۲
ایتالیا	۲/۳	۱/۳	۰/۸	۲/۲
انگلستان	۱/۸	۳/۳	۲/۵	۱/۷
آمریکا	۲/۳	۲/۲	۲/۴	۲/۲
ژاپن	۳/۵	۲	۳/۶	۳/۲

منبع: منبع جدول شماره ۱

در شماره‌های گذشته، کوشیدیم نشان دهیم که رشد اقتصادی دیگر در چهارچوب ملی و در میان مرزهای بسته امکان‌پذیر نیست. در پرتو چنین باوری، پرسش این است که آیا اقتصاد ایران آماده بهره‌بری از رشد اقتصاد قوی‌ترین کشورهای صنعتی است؟ این پرسش بویژه از این جهت حائز اهمیت است که کشورهای مذکور به مثابه لوکوموتیو رشد اقتصادی مناطق بزرگ‌تری هستند.

تک‌هنگامی و چندنگامی

■ هر چند که از سمپوزیوم DAUOS در

سوئیس که همایش بزرگ‌ترین، و با دست کم مشهورترین اقتصاددانان لیبرال جهان و به طور حتم با نفوذترین سیاست‌مردان و صاحبان صنایع است، مدتی گذشته (این همایش از تاریخ ۳۰ ژانویه تا ۴ فوریه ۱۹۹۷ در سوئیس برگزار شد)، اما از آنجا که ۳ بحث از میان انبوه بحث‌های این همایش، هنوز مورد گفتگو و تبادل نظر کارشناسان است، به ذکر شرح کوتاهی از آن می‌پردازیم:

- بحث اول در مورد اهمیت پول مشترک اروپا بود. این پول مشترک، لازمه ثبات نرخ برابری ارزها، تجارت میان کشورهای اروپایی، و بویژه شرکت موفق اروپا در ساختار جدید اقتصاد جهانی است. اما از آنجا که لازمه پول مشترک، سیاستهای تعدیلی و هماهنگی میان کشورهای

عضو است، تغییرات بزرگی در ساختارهای اقتصادی و حتی سیاسی این کشورها، پیش‌بینی می‌شود. به علاوه، هرچه بیشتر لزوم دستگاههای فراملیتی برای تصمیم‌گیریهای سیاسی و اجتماعی مورد گفتگو قرار می‌گیرد.

- بحث دوم، در مورد الگوی اقتصادی آمریکا و قبول برتری این کشور در زمینه تکنولوژی‌های اطلاعاتی و بخصوص INTERNET بود. حتی خودسیاستمداران و صاحبان صنایع اروپایی، به برتری آمریکا و پس‌ماندگی اروپا در این زمینه اذعان داشتند.

- بحث سوم در مورد روی دیگر سکه پیشرفت اقتصادی آمریکا و بویژه مشکلات اجتماعی این کشور بود: از هر سه نفر حقوق‌بگیر آمریکایی، دو نفر نگران وضعیت نامطمئن شغلی خود هستند، حد متوسط طول عمر نوزادی که در هارلم نیویورک به دنیا می‌آید، از یک نوزاد بنگلادشی کمتر است، شانس او برای ورود به مدرسه قبل از ۵ سالگی، کمتر از شانس یک بچه چینی در شانگهای است و سرانجام یک جوان سیاه آمریکایی می‌داند که به طور متوسط و در طول زندگی، مدت زمان بیشتری را در زندان خواهد گذراند تا در دانشگاه!

شرکت سکو ایران

تحت لیسانس کارخانجات سکو ایتالیا

تولیدکننده:

پروفیل، در، پنجره، پارتیشن، نمای شیشه‌ای، سقف کاذب و نرده، از سیستم پیش ساخته و پیش رنگ شده

دفتر مرکزی: تهران، خیابان ویلی

شمالی، شماره ۲۶۴، ساختمان سکو

تلفن: ۸۸۰۱۸۱۷ - ۸۹۳۸۶۶ - ۸۹۶۶۷۸

۸۸۰۱۹۰۳ - ۸۹۴۹۵۶

تکس: SEIR ۲۱۴۳۲۷ فاکس: ۸۸۰۲۵۰۰